

Stockholm 2019-02-01

Granskning av dåvarande arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johanssons (S) agerande gällande den Europeiska arbetsmyndigheten

I sitt årliga tal i Europaparlamentet den 13 september 2017 om tillståndet i unionen aviserade EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker att kommissionen inom kort avsåg att föreslå att det inrättas en europeisk arbetsmyndighet. När arbetsmarknadsutskottet den 21 november 2017 överbode om det aviserade förslaget uttryckte en majoritet, bestående av Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna, att regeringen aktivt skulle motverka att en sådan arbetsmyndighet inrättas.

Majoriteten i utskottet motiverade sitt motstånd till idén om en europeisk arbetsmyndighet bland annat med att den nationella kompetensen i frågor som rör sysselsättning och sociala frågor inte bör inskränkas, vilket en EU-gemensam arbetsmyndighet skulle kunna innebära. Dessutom ifrågasatte utskottsmajoriteten mervärdet av en sådan myndighet.

Enligt 10 kap. 10 § i regeringsformen ska regeringen fortlöpande informera riksdagen och samråda med organ som utses av riksdagen om vad som sker inom ramen för samarbetet i EU. En överläggning i utskott är ett viktigt moment i den förankringsprocessen och är en formell möjlighet för utskottet att lämna synpunkter på hur regeringen ska agera i EU, även vad gäller frågor som befinner sig i ett tidigt skede. Den parlamentariska EU-kommittén 2017/18:URF1 understryker betydelsen av utskottens överläggningar i EU-frågor. En fördel med överläggningsinstrumentet är enligt kommittén att de kan avse Sveriges agerande gentemot kommissionen under beredningen av nya initiativ och att överläggningarna inte är bundna till dokument. Kommittén framhåller även vikten av att regeringen hanterar överläggningar på ett sätt som innebär att de får ett mervärde.

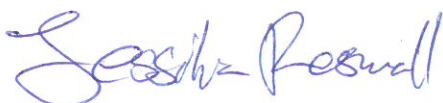
Man kan notera att den aktuella överläggningen ägde rum innan det fanns en förordningstext om förslaget presenterad (förslag till förordning presenterades den 13 mars 2018, KOM(2018) 131). Inte sällan aviserar kommissionen en tid i förväg vilka initiativ institutionen i ett senare skede planerar att kodifiera i förslag till direktiv eller förordning. I det aktuella fallet gjordes denna avisering i formen av ett officiellt tal av kommissionens ordförande.

Perioden mellan det har aviserats att ett förslag kommer och fram till förslaget formellt presenteras är nog så viktig för den som har för avsikt att påverka kommissionens agerande i frågan och förslaget innehåll. EU:s medlemsstater kan på en rad olika sätt under denna tidiga "remissrunda" påverka kommissionen genom att göra sitt lands önskan tydlig även innan förslag formellt har presenterats. Kommissionen tar med andra ord intryck av medlemsstaternas reaktioner under framarbetandet av förslaget. I förordningsförslaget om arbetsmyndigheten hänvisar kommissionen exempelvis till att informella diskussioner med medlemsstaterna beaktades vid utarbetandet av förslaget.

Huruvida ministern efter den aktuella överläggningen agerade i linje med utskottsmajoritetens ståndpunkt är dock oklart. Det finns åtminstone två skäl till att tro att ministern inte omsatte utskottets ståndpunkt i praktisk handling. Dels var regeringen pådrivande för att den europeiska pelaren för sociala rättigheter, även kallad den sociala pelaren, nyligen kom på plats, vilken har bidragit till EU-kommissionens ökade aktivitet i frågor som rör sysselsättning och välfärd. Dels har ministern hittills inte lyckats förklara hur hon i enlighet med arbetsmarknadsutskottets vilja eventuellt har försökt att motverka att det inrättas en europeisk arbetsmyndighet.

I skriftlig fråga [2017/1018:1143](#) från den 4 april 2018 ber Karin Enström (M) ministern att redogöra för hur ministern har agerat i frågan om arbetsmyndigheten för att tillgodose den avvikande mening som vann majoritetsstöd i arbetsmarknadsutskottets överläggning. Ministern skriver i [sitt svar](#) att regeringen har framfört svenska ståndpunkter till kommissionen vid flera sammanhang på olika nivåer. Däremot skriver ministern inte att regeringen har försökt motverka att kommissionen presenterar ett förslag till EU-gemensam arbetsmyndighet, trots utskottets tydliga uppmaning.

Med anledning av vad som anförts bör konstitutionsutskottet granska om den dåvarande arbetsmarknads- och etableringsministern Ylva Johansson (S) följde den ståndpunkt som majoriteten i arbetsmarknadsutskottet uttryckte.

Jessika Roswall, riksdagsledamot (M)